toseeirani.ir توسعه ایرانی
شماره ۱۷۹۲ / شنبه ۲۴ آذر ۱۴۰۳ / ۱۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶ / ۱۴ دسامبر ۲۰۲۴

دبیر شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» خواستار پاسخگویی شد:

چطور اراضی ملی با سند دولتی در اختیار گروه‌های خاص قرار می‌گیرد؟

دبیر شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی گفت: مسئولان مربوطه، از جمله وزیر نیرو، وزیر جهاد کشاورزی، معاون اول رئیس جمهور و رئیس جمهور، یک بار به طور شفاف توضیح دهند که چگونه در این کشور اراضی ملی به راحتی به اراضی دولتی تبدیل می‌شوند و مورد بهره‌برداری گروه‌های خاص قرار می‌گیرد؟

به گزارش گروه شهرنوشت «توسعه ایرانی» طی سال‌های گذشته به‌ویژه از نیمه دوم دهه ۹۰ وزارت نیرو تلاش‌هایی را برای اخذ سند مالکیت حریم و بستر برخی رودخانه‌ها از جمله انهار و آبراهه‌های عبورکننده از دل جنگل‌ها و مراتع انجام داد که با مخالفت سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور مواجه شد. اما در سال ۹۷ یعنی دولت دوازدهم، تفاهم‌نامه‌ای سه‌جانبه میان یکی از معاونان وقت سازمان منابع طبیعی با وزارت نیرو و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به امضا رسید که بر اساس آن «بستر رودخانه‌های دائمی و فصلی، مسیل‌ها و انهار طبیعی تعیین‌شده توسط وزارت نیرو، مشمول مصادیق اراضی ملی (جنگلی، مرتع و بیشه) نیست و مشمول اخذ سند توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری نمی‌شود و چنانچه قبلاً به اشتباه سند بستر رودخانه به‌عنوان مصادیق مذکور صادر شده باشد، از طریق واحدهای ثبتی با هماهنگی ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری اصلاح می‌شود.» این تفاهم‌نامه در شهریور ۱۴۰۱ از سوی رئیس سازمان منابع طبیعی کشور لغو شد، اما وزارت نیرو در قالب یک تفاهم دوجانبه با سازمان ثبت اسناد آن را دنبال کرد. سازمان منابع طبیعی در دولت گذشته معتقد بود این تفاهم‌نامه غیرقانونی است و نگرانی از تبعات صدور سند مالکیت بستر و حریم رودخانه‌ها به نام شرکت‌های آب منطقه‌ای باعث شد تا کمیته محیط زیست کارگروه حقوق بشر اتحادیه سراسری کانون‌های وکلای دادگستری ایران (اسکودا) در نامه‌ای خطاب به شورای حفظ حقوق بیت‌المال در امور اراضی ملی و منابع طبیعی نسبت به تبعات صدور سند مالکیت بستر و حریم رودخانه‌ها به نام شرکت‌های آب منطقه‌ای هشدار دهد و فعالان محیط زیست نیز اقدامات گسترده‌ای در خصوص لغو این تفاهم‌نامه انجام دهند؛ با این حال در این مدت اسناد تعدادی از رودخانه‌های کشور به نام وزارت نیرو و شرکت آب منطقه‌ای ثبت شد.

نگرانی از تبعات صدور سند مالکیت بستر و حریم رودخانه زمانی شدت گرفت که قسمتی از رودخانه چهل بازه به عنوان رگ حیاتی مشهد، پس از سال‌ها کشمکش حقوقی و اداری، به بخش خصوصی واگذار شد و اولین رودخانه خصوصی کشور لقب گرفت.

ادامه رویه خلاف قانون وزارت نیرو برای ثبت اسناد رودخانه‌های کشور

محمد الموتی، دبیر شبکه تشکل‌های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی با اشاره به تبعات منفی این اقدام در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» تصریح کرد: حقیقت این است که علیرغم همه مخالفت‌ها و پیگیری‌ها انتقال مالکیت رودخانه‌ها به نام وزارت نیرو بر اساس قانون نیست و عملاً یک اقدام خلاف قانون به شمار می‌آید. این موضوع ناشی از یک برداشت نادرست از تفاهم‌نامه‌ای است که بین وزارت نیرو و سازمان منابع طبیعی وجود دارد. متأسفانه، این اقدام غیرقانونی چندسالی است که ادامه دارد و هنوز تعیین تکلیف نشده‌است.

عامل پیگیری صدور اسناد برای رودخانه‌ها در وزارت نیرو که مدیر حقوقی سابق شرکت مدیریت منابع آب کشور بود، الان در معاونت حقوقی ریاست جمهور مشغول به کار است که می‌تواند زنگ خطری برای حریم رودخانه‌ها باشد

وی ادامه داد: وزارت نیرو بر اساس قوانین خود موظف به مدیریت منابع آبی است، برداشت نادرست وزارت نیرو از تفاهم‌نامه با سازمان منابع طبیعی به این شکل بوده که بر اساس قانون حدنگار آنها با سازمان ثبت اسناد وارد یک تفاهم جانبی شده و اقدام به صدور اسناد مالکیت برای رودخانه‌ها کرده‌اند. این در حالی است که سازمان منابع طبیعی در این فرآیند همراه نبوده و موافقتی نداشته است. به عبارت دیگر، وزارت نیرو بدون هماهنگی با سازمان منابع طبیعی، اقدام به ثبت اسناد برای تمام رودخانه‌های کشور کرده است که این عمل به وضوح خلاف قانون است.

با این رویه وزارت نیرو، اموال عمومی به اموال دولتی تبدیل شده است

دبیر شبکه تشکل‌های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی تصریح کرد: بحث دیگری که در این زمینه وجود دارد، این است که این اقدام وزارت نیرو به ایجاد یک رویه نادرست منجر می‌شود و آن این است که سایر دستگاه‌ها نیز می‌توانند با تفسیر اشتباه از قوانین، برای هر عرصه‌ای که تحت مدیریت خودشان است ادعای مالکیت و صدور سند داشته باشند. اشکال بزرگی که در اینجا پیش آمده، این است که با اقدام وزارت نیرو، اموال عمومی که براساس اصل ۴۵ قانون اساسی در واقع متعلق به مردم است، به اموال دولتی تبدیل شده‌است. این موضوع بسیار خطرناک است، زیرا اراضی و املاکی که برای عموم مردم و به نمایندگی از سازمان منابع طبیعی هستند، به‌املاک دستگاه‌های دولتی تبدیل شده‌است.

محمدالموتی: با اقدام وزارت نیرو در ثبت رودخانه‌ها به نام خود، اموال عمومی که بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی در واقع متعلق به مردم است، به اموال دولتی تبدیل شده‌است. این موضوع بسیار خطرناک است، زیرا اراضی و املاکی که برای عموم مردم و به نمایندگی از سازمان منابع طبیعی هستند، به‌املاک دستگاه‌های دولتی تبدیل شده‌است

رودخانه‌ها و حریم رودخانه‌ها در همه‌جای دنیا به‌عنوان ارزشمندترین اراضی هر کشور شناخته می‌شوند. اما ما شاهد هستیم که یک مجموعه توانسته با دور زدن قانون و پافشاری بر این تخلف، علی‌رغم تمامی مخالفت‌ها، همچنان این مسیر را ادامه دهد و متأسفانه پیگیری‌ها نیز به جایی نرسیده، در این راستا، وزارت نیرو باید پاسخگو باشد که بر چه اساسی و بر چه مبنایی اموال عمومی را در اسنادی که صادر می‌شود، به اموال دولتی تبدیل کرده است. همچنین، باید توضیح دهد که چه زمینه‌ای برای حفاظت از منابع آبی کشور فراهم کرده‌است؟

در حال حاضر با اقدام وزارت نیرو بسیاری از رودخانه‌های کشور به کانال‌هایی با دیواره‌های بتنی تبدیل می‌شوند. این اقدامات که به‌نظر می‌رسد به منظور مدیریت منابع آبی انجام می‌گیرند، می‌توانند چرخه‌های طبیعی محیط زیست را به خطر بیندازند و در سال‌های آینده، به‌وضوح شاهد گسترش مالکیت و خرید و فروش اراضی خواهیم بود

رییس جدید سازمان منابع طبیعی تعیین تکلیف در این باره را در برنامه‌هایش اعلام کرده‌است

الموتی با اشاره به اینکه این روند از دولت دوازدهم آغاز شد، درباره رویکرد دولت چهاردهم در خصوص این موضوع تاکید کرد: همانطور که می‌دانید در حدود سه ماه و نیم، سازمان منابع طبیعی بدون رئیس بود و اخیراً رئیس جدیدی منصوب شده است. البته یکی از برنامه‌های اعلام شده توسط ایشان، تعیین تکلیف این موضوع است. در یک سال اخیر، چندین مکاتبه با سازمان منابع طبیعی و نهادهای نظارتی و بازرسی انجام شده‌است، اما متأسفانه هیچ‌یک از این مکاتبات پاسخ داده نشده‌است. این وضعیت می‌تواند به عدم حل و فصل این مسائل منجر شود. چرا که عامل پیگیری صدور اسناد برای رودخانه‌ها در وزارت نیرو که مدیر حقوقی سابق شرکت مدیریت منابع آب کشور، الان در معاونت حقوقی ریاست جمهور مشغول به کار شده است که این هم می‌تواند زنگ خطری باشد چرا که این تفکر در حوزه حقوقی دولت وجود دارد و احتمال به نتیجه رسیدن این تلاش‌ها را ممکن است کاهش دهد.

وی ادامه داد: با این حال، ما همچنان به مطالبه خود ادامه می‌دهیم و از شما به عنوان رسانه می‌خواهیم که مسئولان مربوطه، از جمله وزیر نیرو، وزیر جهاد کشاورزی، معاون اول رئیس جمهور و رئیس جمهور، یک بار به طور شفاف توضیح دهند که چگونه در این کشور اراضی ملی به راحتی به اراضی دولتی تبدیل می‌شوند و مورد بهره‌برداری گروه‌های خاص قرار بگیرد.

وزارت نیرو در مدیریت آب به طور قطع شکست خورده

وی با اشاره به مشکلات وضعیت آب در کشور گفت: امروز شاهد وضعیت بحرانی آب در کشور هستیم. این وضعیت به وضوح در تمامی عرصه‌ها، از جمله آب‌های زیرزمینی و آب‌های سطحی، نمایان است و نشان می‌دهد که وزارت نیرو قادر به حفاظت از منابع آبی نیست. این وزارتخانه در مسائل مربوط به مدیریت آب به طور قطع شکست خورده و نمی‌تواند وظایف خود را به درستی انجام دهد. به همین دلیل، پیگیری‌های انجام شده در این زمینه متأسفانه به نتیجه‌ای نرسیده‌است.

دبیر شبکه تشکل‌های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی ادامه داد: سال‌هاست که ما به این مشکلات اشاره کرده‌ایم، اما متأسفانه مورد توجه قرار نگرفته است. به عنوان مثال، پس از بروز مشکل در رودخانه ۴۰ بازه، مالکیت این رودخانه که در دهه ۸۰ به دلایلی به شرکت منطقه‌ای خراسان منتقل شده بود، به یک استثنا تبدیل شد و طی فرآیندی که در دو سال گذشته اتفاق افتاد، این رودخانه به مالکیت دستگاه‌های دیگری درآمد که نشان‌دهنده این است که وزارت نیرو حتی از عرصه‌هایی که تحت مالکیت خود دارد نیز نمی‌تواند به درستی مراقبت و حفاظت کند.

یک شبه زمین‌خواری در حال وقوع است

الموتی تاکید کرد: به هر حال، یک شبه زمین‌خواری در حال وقوع است چرا که عرصه‌های منابع طبیعی هستند، به‌املاک دستگاه‌های دولتی تبدیل شده‌است.

الموتی خاطرنشان کرد: به عنوان مثال، اراضی ملی که به عنوان املاک عمومی شناخته می‌شوند، اکنون به نام شرکت‌های دولتی مانند شرکت آب‌های منطقه‌ای ثبت شده‌اند. این وضعیت به این معناست که این شرکت‌ها به عنوان مالکین این اراضی شناخته می‌شوند و این امر می‌تواند به شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌ها اجازه دهد که ادعا کنند که باید مالکیت این اراضی را به نام خود ثبت کنند. در نتیجه، این روند به تضییع حقوق عمومی و افزایش مشکلات قانونی منجر می‌شود. اعتقاد ما این است که کار غیرقانونی صورت گرفته است و ثانیا وزارت نیرو هیچ‌وقت در طول دهه‌های اخیر در مسئله حفاظت از منابع آب موفق نبوده است و کاملا یک وزارت‌خانه بهره‌بردار است و چنین وزارت‌خانه‌ای مسلما نمی‌تواند حفاظت و نظارت درستی از منابع آب داشته باشد.

دبیر شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط زیست و منابع طبیعی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: مسئولان مربوطه، از جمله وزیر نیرو، وزیر جهاد کشاورزی، معاون اول رئیس جمهور و رئیس جمهور، یک بار به طور شفاف توضیح دهند که چگونه در این کشور اراضی ملی به راحتی به اراضی دولتی تبدیل می‌شوند و مورد بهره‌برداری گروه‌های خاص قرار می‌گیرد؟

دبیر شبکه تشکل‌های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی تصریح کرد: در حال حاضر، اراضی ملی ما به عنوان ملک در شرکت‌های منطقه‌ای و شرکت‌های سهامی خاص در نظر گرفته شده‌اند. به طور تقریبی، بخش بسیار گسترده‌ای از این اراضی، که از ارزش بالایی برخوردارند، اکنون به ملک حدود ۲۰۰۰ نفر در سراسر کشور تعلق دارد که اعضای هیأت مدیره شرکت‌های منطقه‌ای هستند و می‌توانند در مورد این اراضی تصمیم‌گیری کنند. این وضعیت به غیر از مسائل بهره‌برداری‌های کاملاً ضد محیط زیستی، یکی از فجایع بزرگ این سال‌ها به‌شمار می‌آید.

برای اراضی تحت مدیریت دولت مسابقه سندزنی در حال وقوع است

الموتی در پایان گفت: متأسفانه دولت جدید نیز هنوز هیچ اقدام مؤثری در این زمینه انجام نداده است و امیدواریم که هر چه زودتر این قضیه تعیین تکلیف و مشخص شود. همچنین، اخبار متعددی از دیگر دستگاه‌ها وجود دارد که نشان می‌دهد در آن‌ها نیز اقداماتی مشابه در حال انجام هستند. در حال حاضر، سازمان‌های مختلف که اراضی و املاک تحت مدیریت خود دارند، ادعای مالکیت می‌کنند و به نظر می‌رسد که یک مسابقه سندزنی برای اراضی تحت مدیریت در دولت در حال وقوع است. امیدواریم که این روند به خیر ختم شود و وضعیت به طور شفاف تعیین تکلیف شود.

از گوشه و کنار

ایروانی:

ایران سالانه بیش از ۱۰ میلیارد دلار هزینه مهاجران افغانستانی می‌کند

سفیر و نماینده دائم ایران نزد سازمان ملل با اشاره به حضور بیش از ۶ میلیون مهاجر افغانستانی در ایران، اعلام کرد: ایران سالانه بیش از ۱۰ میلیارد دلار برای تامین نیازهای آنان هزینه می‌کند، در حالی که با حمایت کافی از سوی جامعه بین‌المللی همراه نبوده‌است. امیر سعید ایروانی در نشست شورای امنیت سازمان ملل درباره افغانستان افزود: ایران به‌عنوان یک همسایه، به‌ویژه پس از خروج بی‌پروای ایالات متحده در سال ۲۰۲۱، بخش نامتناسبی از بار ناشی از بحران افغانستان را متحمل شده‌است.

تهران یخ می‌بندد

بارش برف و کاهش دما تا ۱۵ درجه

مدیرکل هواشناسی استان تهران با اشاره به کاهش دمای هوای استان تا ۱۵ درجه سانتیگراد در هفته پیش‌رو، از بارش برف و باران خبر داد. مازیار غلامی افزود: سیستم بسیار سردی از جنوب سیبری به ایران نفوذ می‌کند که هوای سرد عرض‌های بالاتر را به همراه دارد و موجب یخبندان همچنین بارش برف و باران می‌شود. به گفته وی، کاهش دما به‌طور تدریجی تا دوشنبه (۲۶ آذرماه) پیش‌بینی می‌شود و کمینه دما به زیر صفر می‌رسد. در کل هفته پیش‌رو سرد خواهد بود و ماندگاری هوای سرد در نیمه شمالی استان به‌ویژه فیروزکوه، دماوند، شمیرانات و لواسانات تا اواخر هفته دور از انتظار نیست.

جمالیان با اشاره به افزایش سرطان مثانه و ریه در اراک:

دستور مجدد «مازوت‌سوزی» دستور کشتن مردم بود

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس با اشاره به اینکه سرطان مثانه، ریه و گوارش به صورت معناداری در اراک رو به افزایش است، گفت: زمان مازوت‌سوزی، میزان بیماری و بستری‌های تنفسی در کودکان بسیار افزایش می‌یابد در حالی که طی ۲۰ روزی که مازوت‌سوزی به دستور رئیس جمهور متوقف شده بود، نسبت به مشابه سال گذشته کاهش بستری داشتیم. سیدمحمد جمالیان در رابطه با مازوت‌سوزی مجدد در اراک، بیان کرد: شهر اراک به دلیل توپوگرافی و کاهش ارتفاعی که نسبت به شازند دارد و شرایط اقلیمی که به کویر و سه طرف کوهستان ختم می‌شود، تمام آلودگی‌ها را در خود ماندگار می‌کند و گاز co2 ناشی از سوخت مازوت، ۲ برابر بیشتر در این شهر ماندگار است. وی با تاکید بر اینکه وزارت نیرو در سوزاندن مجدد مازوت مقصر است، گفت: به نظر من دستور مجدد مازوت سوزی طبق مستندات پزشکی، دستور کشتن مردم بود.

ضاربین دستگیر شدند

مجروح شدن محیط‌بان کازرونی حین عملیات علیه متخلفین

در یک عملیات تعقیب و گریز پراسترس برای دستگیری متخلفان قطع درختان بلوط در منطقه حفاظت شده ارژن - پریشان، که به متواری شدن آنها انجامید؛ یکی از محیط‌بانان شهرستان کازرون به شدت مجروح شد. به گزارش ایسنا، این حادثه در حالی رخ داد که محیط‌بانان در تلاش بودند تا از تخریب بیشتر این گنجینه طبیعی جلوگیری کنند. گفتنی است، با تلاش‌های نیروهای انتظامی و اطلاعاتی، هویت متخلفان فراری شناسایی شده و خودروی مورد استفاده آن‌ها توقیف شد. دادستان عمومی و انقلاب کازرون نیز دستور دستگیری این افراد را صادر کرده‌است.

وزیر آموزش و پرورش:

در تلاشیم تا به دغدغه کنکور پایان دهیم

وزیر آموزش و پرورش با تأکید بر این که با همه وجود، دغدغه دانش‌آموزان را پیگیری خواهیم کرد، گفت: تلاشمان بر این است نگرانی‌ها را کم و دغدغه کنکور را نیز برطرف کنیم. به گزارش ایسنا؛ علیرضا کاظمی، در آیین تجلیل از برگزیدگان دهمین جشنواره نوجوان خوارزمی در خراسان رضوی، افزود: بیش از ۱۳ رشته اصلی و ده‌ها زیر رشته، از سوی این جشنواره پوشش داده شده و این امر باعث شده است تا ضریب نفوذ جشنواره افزایش پیدا کند. وی حمایت برخی از شرکت‌های دانش بنیان از استعدادهای دانش‌آموزان خوارزمی را کافی ندانست و گفت: باید مسیر تربیت علمی این نخبگان را به‌صورت لحظه‌ای رصد کنیم تا آن‌ها به مسیرهای رشد دهنده علمی متصل شوند.

زارع‌زاده خبر داد:

اختصاص ۳۰ هزار میلیارد تومان اعتبار برای کمیته امداد

معاون برنامه‌ریزی و بودجه کنیته‌امداد تصریح کرد: در بودجه سال جاری حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان اعتبار برای کمیته امداد در حوزه اشتغال و توانمندسازی مددجویان و نیازمندان در سراسر کشور، پیش‌بینی شده‌است. به گزارش ایلنا، سعید زارع‌زاده با بیان اینکه اصلی‌ترین هدف کمیته امداد، توانمندسازی مددجویان از طریق اشتغال‌زایی است، گفت: پرداخت تسهیلات، کاریابی و ارائه آموزش‌های مهارتی از خدمات حوزه اشتغال است.

پرویز بهادر، دوبلور پیشکسوت درگذشت

پرویز بهادر، گوینده رادیو و دوبلور در ۹۲ سالگی در مریلند آمریکا، چشم از جهان فروبست. بهادر متولد ۱۳۱۱ بود و در ۱۷ سالگی وارد رادیو ملی ایران شد و فعالیت حرفه‌ای خود را در عرصه گویندگی و دوبله به واسطه ژاله علو از سال ۱۳۳۵ شروع کرد. زنده‌باد زاپاتا، طناب، بن هور، و... از جمله آثاری هستند که او در آنها صداپیشگی کرده‌است. بهادر مدیریت دوبلاژ در استودیوهای شاهین فیلم، پلازا، شهاب و دماوند و تلویزیون ملی را نیز در کارنامه حرفه‌ای خود داشت.

گزارش

افقه، تقلیل کاهش عوامل فرزندآوری به فرمول‌های اقتصادی را اشتباه دانست

مردم نگران افق زندگی فرزندانشان هستند

نمی‌توان عدم تمایل به فرزندآوری را به فرمول‌های اقتصادی تقلیل داد. مشکلات و تنش‌ها و اضطراب‌های اجتماعی ناشی از آینده در شرایط فعلی چندبرابر شده‌است. حتی اگر یک خانواده از تمکن مالی کافی برخوردار باشد، مدام نگران این است که افق زندگی آینده او و فرزندانش با توجه به تحریم‌ها، تنش‌های منطقه‌ای و... چگونه خواهد بود.

روند کاهش جمعیت در ایران و بی‌تمایلی به فرزندآوری که یکی از دغدغه‌های دولت سیزدهم نیز محسوب می‌شد، اکنون صدای مقام‌های دولت چهاردهم را نیز درآورده است. زهرا بهروز آذر، معاون رئیس جمهور اخیرا در این باره گفته است: «با روند فعلی، ایران در سال ۱۴۸۰، ۳۰ میلیون نفر جمعیت خواهد داشت.» اما چرا دولت‌های مختلف در این خصوص موفق نیستند؟

به گزارش فرارو، اخیرا، نمایندگان مجلس، دولت را مکلف به پرداخت ۳۵۰ همت تسهیلات ازدواج، فرزندآوری و ودیعه یا خرید یا ساخت مسکن کردند. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت نیز گفته است: «در سال ۱۴۰۱، ۸۴.۳ درصد از وام‌های پرداخت شده به کسب و کارها و ۱۵.۷ درصد به خانوارها اختصاص یافته است.» با استناد به سخنان مهاجرانی، با توجه به افزایش وام‌های تکلیفی مانند وام ازدواج و وام فرزندآوری، در آبان ۱۴۰۳، سهم وام‌های پرداخت شده به خانوار به ۲۳ درصد و به کسب و کارها به ۷۶ درصد رسیده. این تغییر نشان‌دهنده افزایش سهم پرداخت وام به افراد است. با همه این تلاش‌ها باز هم سخنان بهروز آذر زنگ خطر را برای عدم تمایل خانواده‌های ایرانی به فرزندآوری به صدا در می‌آورد. با توجه به این شرایط پرسش‌هایی در خصوص علل عدم اثربخشی طرح‌های مالی و آینده کشور مطرح است.

مرتضی افقه، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه چمران اهواز در گفت‌وگو با فرارو، به این پرسش‌ها پاسخ داده است:

نمی‌توان عدم تمایل به فرزندآوری را به فرمول‌های اقتصادی تقلیل داد

مرتضی افقه به فرارو گفت: «تقلیل دادن ترویج فرزندآوری و مسائل فوق العاده پیچیده اجتماعی و فرهنگی جامعه به مسائل اقتصادی، ناشی از سطحی‌نگری و نابخردی است. نابخردی از آن جهت است که تصور می‌شود با چند فرمول اقتصادی ساده می‌توان نرخ جمعیت را افزایش داد. این ایده‌ها و سخنان در شرایطی مطرح می‌شود که برای ازدواج، تامین سرپناه مناسب، یافتن شغل مناسب و ایجاد شرایط مالی که بتواند هزینه‌های زندگی امروز در شهرهای بزرگ را تامین کند، با یک وام جزئی، اصلا قابل تحقق نیست.

برای فرزندآوری، در همان مرحله اول فرزندآوری که ازدواج است، مشکل وجود دارد و وام‌های ازدواج نمی‌تواند از پس شرایط موجود بر بیاید. اما این فقط اول راه است. در واقع حتی اگر از این مرحله نیز عبور شود، این وام‌های کوچک نمی‌تواند از پس بقیه مراحل زندگی مشترک بر بیاید.

مشکل ازدواج نکردن جوانان که فقط به همین یک مرحله محدود نمی‌شود که بگوییم وام بدهیم که جوان‌ها ازدواج کنند. مشکل جوانان بسیار پیچیده است و شاید آن چه ساده است، این باشد که افراد سطحی نگر و ناپخته در حال برنامه ریزی برای هدر دادن منابع کشور هستند.»

وی افزود: «متاسفانه در حوزه مسائل حساس کشور مثل همین بی رغبتی جوانان به فرزندآوری، هیچ کار علمی و مبتنی بر حقایق جامعه انجام نمی‌شود. نکته دیگر این است که ماهیت کاهش جمعیت در کشورهای اروپایی و ماهیت کاهش جمعیت در کشور ما دقیقا در نقطه مقابل یکدیگر قرار دارد.

در کشورهای پیشرفته، بهبود بسیار بالای رفاه باعث شده به این مرحله برسند که تمایلی به فرزندآوری نداشته باشند. کشوری مثل ایران، درست نقطه مقابل این مسئله است. در کنار مسائل فرهنگی و اجتماعی که مانع از علاقه افراد به فرزندآوری می‌شود، بخش قابل توجهی از مشکل، ناشی از فقر و بیکاری و تورم است.

این مشکلات با فرمول‌های اقتصادی سطحی و کلیشه‌ای جبران نمی‌شود، بنابراین، ضمن این که هشدار همیشگی این است که جمعیت جوانان کاهش و جمعیت میانسالان و کهنسالان افزایش پیدا می‌کند، اما، باید به این نکته توجه کرد که نه همه چیز در اقتصاد خلاصه می‌شود و نه این نوع نسخه‌ها و راهکارها پاسخگوی شرایط کشور خواهد بود.»

شرایط امروز مثل زمان احمدی نژاد نیست

این استاد اقتصاد در ادامه گفت: «باید پذیرفت که مردم امروز، مردم سال‌ها پیش نیستند. مسائل فرهنگی و اجتماعی متحول شده‌است، شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان بستری برای تغییر شناخته می‌شوند ولی ظاهرا آقایان تصمیم گیر، بیشتر مایلند به دنبال ساده‌ترین روش‌ها باشند که معمولا به جای تاثیر گذاری، منابع با ارزش کشور را هدر می‌دهند.

باید به این موضوع هم توجه کنیم که اکنون با دوران ریاست جمهوری احمدی نژاد که مردم را با وعده‌های اقتصادی ترغیب به فرزندآوری می‌کرد نیز بسیار متفاوت است. دوره احمدی نژاد، یک دوره وفور درآمدهای نفتی بود که تجربه آن در کل تاریخ کشور تکرار نشد، چرا که بیشترین درآمد نفتی را در دوره احمدی نژاد داشتیم.

ضمن این که مشکلات و تنش‌ها و اضطراب‌های اجتماعی ناشی از آینده نیز در شرایط فعلی چندبرابر شده‌است. حتی اگر یک خانواده از تمکن مالی کافی برخوردار باشد، مدام نگران این است که افق زندگی آینده او و فرزندانش با توجه به تحریم‌ها، تنش‌های منطقه‌ای و... چگونه خواهد بود. مجموعه این عوامل، بسیاری از افراد را نسبت به آینده نگران می‌کند.»

وی افزود: «شرایط اقتصادی به حدی وخیم است که تاثیر گذاری مشوق‌های دولت فعلی، نسبت به مشوق‌های دوران احمدی نژاد، تقریبا هیچ اثری ندارد یا اثر حداقلی دارد. تورم دوران فعلی نیز نسبت به تورم دوران احمدی نژاد چندین برابر شده است. افراد شاغل نمی‌دانند که حتی حقوقی که اکنون می‌گیرند برای ماه آینده هم کفاف می‌دهد یا خیر، چون نرخ تورم روند افزایشی دارد.

همه این‌ها باعث شده است که عموم مردم در برنامه ریزی برای فرزندآوری مستاصل باشند یا فرزندآوری را در ذهن خود منتفی کنند. بسیاری از جوانان امروز ترجیح می‌دهند، ازدواج نکنند و این موضوع دیگر مردانه نیست، بلکه زنان جامعه نیز از تعلق و وابستگی خانواده فراری شده‌اند. خیلی چیزها در جامعه عوض شده، اما ظاهرا تصمیم گیرندگان نمی‌خواهند از تغییرات مطلع شوند.»